

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku R. W.

z udziałem A. K.

o dział spadku,

na posiedzeniu niejawnym 3 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z 2 grudnia 2021 r., sygn. akt V Ca 276/21,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę
2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez

powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 2 grudnia 2021 r. (sygn. akt V Ca 276/21) wnioskodawca R.W. oparł wnioski o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudence, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Tych wymogów nie spełnił skarżący podnosząc problem wpływu nieformalnego porozumienia spadkobiorców w zakresie działu spadku (utożsamiany z nieformalnym zniesieniem współwłasności) na charakter posiadania nieruchomości wchodzącej w skład spadku w zakresie przekraczającym jego udział wynikający z dziedziczenia. W odniesieniu do tak ujętego zagadnienia problemowego konieczne jest stwierdzenie, że w swej istocie abstrahuje ono od okoliczności faktycznych sprawy ustalonych przez Sąd Okręgowy, a którymi Sąd Najwyższy jest związany z postępowaniem kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z ustaleń tych – dokonanych za Sądem pierwszej instancji - wynika, że po śmierci

S. W. w 1980 r. rodzeństwo porozumiało się w sposób nieformalny co do sposobu korzystania pozostałych po rodzicach działek, a więc doszło do podziału *quod ad usum*. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażanym wielokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (powołanym w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia) Sąd Okręgowy ocenił, że fakt korzystania przez współwłaściciela z fizycznie wydzielonej części nieruchomości, nie prowadzi do nabycia jej własności przez zasiedzenie, chyba że dojdzie do zmiany charakteru władztwa przez zamanifestowanie woli władania we własnym imieniu i dla siebie. Na podstawie dowodów przeprowadzonych w sprawie uznał, że wnioskodawca nie wykazał, aby do takiej zmiany charakteru władztwa przez niego jednak doszło. Powyższe uzasadnia wniosek, że sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne było już przedmiotem wyczerpujących wypowiedzi Sądu Najwyższego, a uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera nowych argumentów prawnych uzasadniających ponownym odniesieniem się Sądu Najwyższego do tego zagadnienia prawnego. Wskazując w skardze kasacyjnej, że nie doszło do podziału do korzystania, lecz do nieformalnego działu spadku, wnioskodawca w istocie zmierza do zakwestionowania przyjętych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych, których podważanie w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne (zob. art. 398³ § 3 k.p.c.).

Uwzględniając powyższe uwagi należy także stwierdzić, że skarżący nie wykazał, iż wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca

racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, nie publ.). Tymczasem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący feruje tezę, że między współwłaścicielami nieruchomości doszło do nieformalnego zniesienia współwłasności. Jednak stosowne twierdzenie nie znajduje odniesienia w okolicznościach faktycznych sprawy i tym samym w oparciu o nie brak jest podstaw do przyjęcia, iż wniesiony środek zaskarżenia jest oczywiście uzasadniony.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1, 3 i 4 w zw. z art. 99, 391 § 1, 398²¹ i 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 3 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst Dz.U. z 2018 r., poz. 265).